

Ta’lim jarayonida Pedagoglarning kasbiy faoliyati

Guliston Davlat Pedagogika Instituti

Pedagogika fakulteti Pedagogika

Yo’nalishi 1-kurs talabi

Xushbaxtova Diyora Abdusamad qizi

Annotasiya: Maqolada bo’lajak o’qituvchilarni kasbiy faoliyatini takomillashtirish, talim sohasida yangicha yondashuvlar, talim jarayonini yangilash g’oyalari shakl va vositalari haqida umumiy tushuncha beriladi.

Kalit so’zlar: Kasbiy faoliyat, kompetensiya, pedagogik mahorat, texnologiya, o’quvchi, ta’lim, fan.

Kirish: Talim tizimini amalga oshirish jarayonida yosh avlodni o’qitish va tarbiyalash g’oyat murakkab jarayondir.

O’quvchilarni tarbiyalashda faqat yuksak malaka va pedagogik mahoratga ega bo’lgan pedagoglar bilangina amalga oshirish mumkin.

Pedagog Pedagogik faoliyatda muvaffaqiyatga erishish uchun avvalo o’zi tarbiyalangan kasbiy bilimga ega, o’quvchilarni ergashtira oluvchi, bilim, ko’nikma, malakasi shakllangan bo’lishi lozim. Shundagina jamiyatning ijtimoy vazifalarini ijobiy hal eta oladi va u quyidagi shartlar asosida faoliyat yuritishi lozim.

- kasbiy faoliyatni tashkil etishda yangicha yondashuv
- ilg’or va ijodiy izlanuvchanlik
- demokratik boshqaruvni egallashi
- ta’lim oluvchining erkin fikrlashiga sharoit yaratish
- bola shaxsiga xurmat bildirish
- pedagogning nutq madaniyati.

Bo’lajak pedagog asosan nutq madaniyatiga etibor qaratishi lozim. Uning nutq texnikasi mukammal, fikrlari teran va nutqi ravon, aniq va tushunarli bo’lishi muhim. Chunki nutq va unda ifodalangan so’z kishiga ta’sir etuvchi qudratli psixologik kuchga ega.

Bolaga nutq orqali tasir o‘tkaza olish kabi faoliyat jarayonida yaxshi natija beradi. Har bir ta’lim oluvchining, shaxsiy qobiliyatlariga tayangan holda, intellektual salohiyatini hisobga olgan holda yondashiladigan bo‘sagina ta’limiy faoliyat o‘z maqsadiga erishadi. Ta’limiy faoliyat, kasbiy faoliyat muvaffaqiyati kaliti bu nutq madaniyati desak mubolag’a bo‘lmaydi.

Adabiyotlar tahlili va Metodologiyasi:

Abdulla Avloniyning tarbiyaga oid so‘zlari hali ham o‘z kuchiga ega. "Tarbiya bizlar uchun yo hayot-yo mamot, yo-najot-halokat, yo-saodat, yo- falokat masalasidir". Pedagogning shaxsiy fazilatlarini uning ta’lim berish va tarbiyalay olish mahoratiga ta’sir ko‘rsatadi. "Shaxsiy kompetensiya - o‘quv jarayonida o‘quvchilarning o‘zini o‘zi anglash asosidir"

Shaxsiy fazilatlarga ya’ni shaxsiy kompetensiyalariga quyidagilar kiradi:

- talabchanlik
- adolatlilik
- bag’rikenglik
- halollik
- insonparvarlik
- kirishimlilik
- mehribonlik.

Muhokama: Hozirgi kunda Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev Miromonovich ham e’tiborini ta’lim tarbiyaga alohida etibor qaratayapti. Boshlang‘ich talimga alohida to‘xtalib o‘tdilar. Har bir oilada hamma bolalar Maktabgacha talim (Bog‘chalar)ga borish majburiy qilib qo‘ydi. Bundan asosiy maqsad bolalarni yoshlik chog‘idan boshlab bilimlil qilib, uni fikrlash qobiliyatini o‘stirish, tillarni o‘rganish, ularni salohiyatini oshirishga etibor qaratgan. Buning uchun ham oliy pedagog o‘z mahoratini ko‘rsatib bo‘lajak pedagoglarni tarbiyalash, bilimlarini oshirishi kerak.

O‘quvchilarni o‘quv jarayonida texnologiyalardan, o‘quv metodlardan foydalana olishi bu uning aqliy qobiliyati shakllanishini rivojlantiradi. Pedagogning kasbiy faoliyati uning ish jarayonida aniq ravshan bo‘ldi. O‘qituvchi bolalarni dunyoqarashini shakllantiradi, uni ongini rivojlantiradi.

Natija: 2020-yil 23-sentabrda O‘zbekiston Respublikasining Prezidenti tomonidan 637-son bilan "Talim to‘g‘risida" Qonunning yangi tahriri imzolandi. Ushbu qonun 11-bob 75 ta moddadan iborat. Ushbu qonunda ham Pedagoglar uchun ham

alohida huquqiy maqomlar berildi. Masalan: 44, 45, 46 - moddalar Talim tashkilotlari pedagog xodimlarining huquqiy maqomi haqida edi. Uning maqsadi pedagog o'qituvchilar o'z haq-huquqiga ega bo'lishi, erkin fikrlay olishi, shaffoflik bilan ish yuritishini taminlab beradi. Pedagog xodimlarning maqomi jamiyat va davlat tomonidan tan olinadi. Pedagog xodimlar ijtimoiy qo'llab quvvatlandi. O'z kasbiy faoliyatini amalga oshirishlarning ijtimoiy maqomi va obro'si hisoblanadi. Shuningdek o'z huquq va qonuniy manfaatlarini amalga oshirish uchun kafolatlar beriladi.

Xulosa: xulosa qilib aytganda talim tarbiya berishda o'qituvchi va o'quvchi pedagogik faoliyatga psixologik tayyor bo'lishi kerak. O'sib borayotgan yosh avlodni aniq bir maqsad yo'lida kamol toptirish uning ongini dunyoqarashini, etiqodini o'stirish bugungi kun pedagoglarning oldidagi vazifa hisoblanadi. Tarbiya o'zi oiladan boshlanadi. Oila jamiyat tayanchi hisoblanadi. Bolalarga tarbiya orqali har tomonlama yetuk va komil inson qilib tarbiyalash kelajagimizga katta foyda olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. A.A. Xoliqov. Pedagogik mahorat. Darslik. Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. - T.: Iqtisod-moliya, 2011 y. -420 bet.
2. T. Omonov, N.X. Xo'jayev, S.A. Madyarova, E.U. Eshchonov. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Darslik. - T.: "Iqtisod-moliya" 2009 y. - 240 bet
3. Abdulla Avloniy "Turkiy Guliston yoxud axloq" O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi Toshkent 2004

Research Science and
Innovation House